

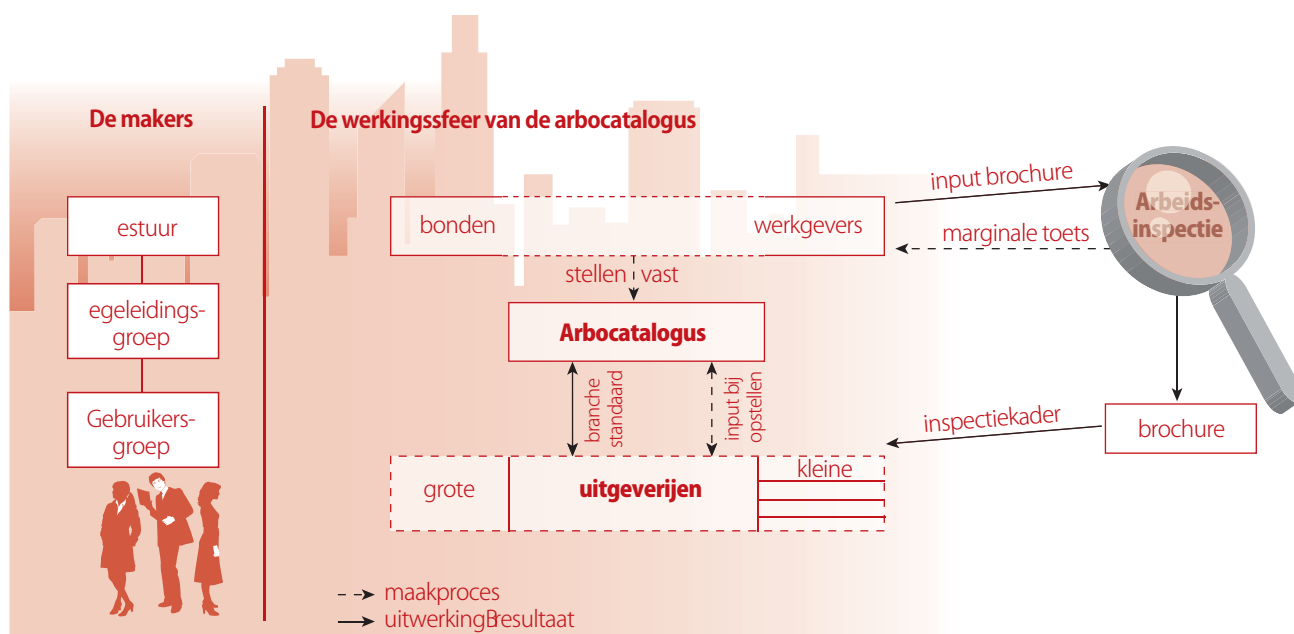
De co-creatie van

Er wordt hard gebouwd aan de arbocatalogus Uitgeverijbedrijf. “We raken de bulk van irrelevante arboregels kwijt en gaan werken met wat er echt toe doet.”

tekst Joanne Kloosterboer en Pepijn Nicolas

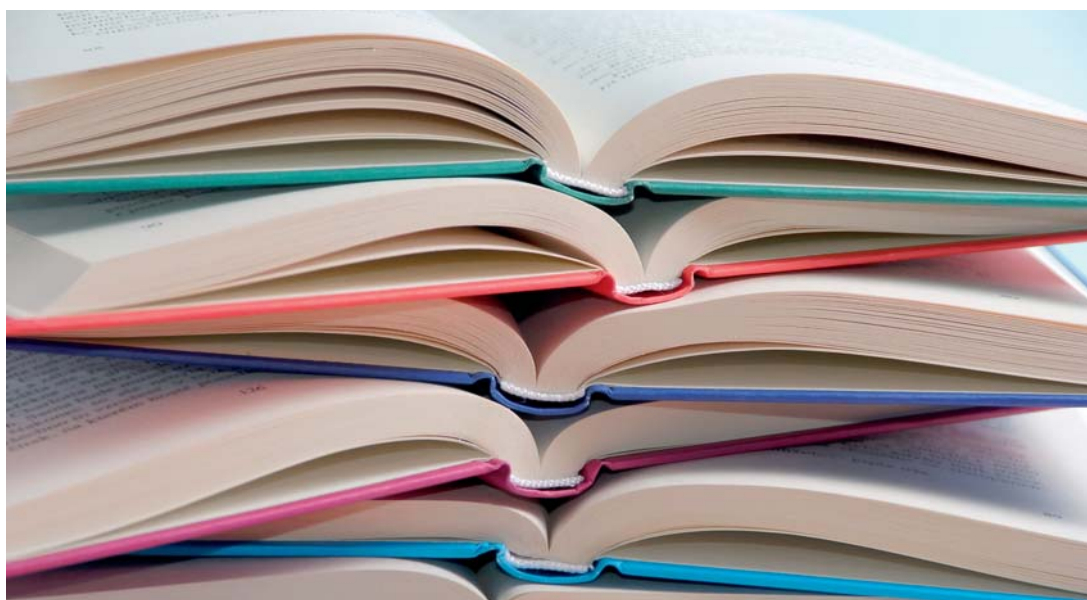
“Zinvol en nuttig”, zo reageert Gina Sanders van NDC|VBK op de vraag wat ze van het maken van de arbocatalogus Uitgeverijbedrijf vindt. “Ik heb het gevoel dat we echt werken aan onze vragen en onze knelpunten. En dat we de bulk van irrelevante arboregels kwijtraken en gaan werken met wat er echt toe doet.” Als lid van de gebruikersgroep is Sanders vanaf het begin betrokken geweest bij de totstandkoming van de arbocatalogus. Haar wensen en die van ongeveer veertig collega's uit de branche zijn leidend bij de totstandkoming van de catalogus. Deze manier van werken, die de eindgebruiker vanaf het eerste begin bij de ontwikkeling van een product betreft, heet co-creatie. Bij de uitgeverijen levert co-creatie enkele bijzondere inzichten op.

Dat de uitgeverijen een arbocatalogus maken is voor hen logisch. In 2002 sloten de vakbonden en werkgeversorganisatie een arboconvenant om RSI en werkdruk te verminderen. Onder de noemer Gezond Uitgeven! ontstond een arboinfrastructuur (www.gezonduitgeven.nl) voor de branche. De ontwikkeling van een arbocatalogus was een logische volgende stap. Ruud Schets van het Nederlands Uitgeversverbond (NUV): “Met de catalogus leveren we maatwerk voor onze leden. Zij weten zo waar ze aan toe zijn als het gaat om arbeidsomstandigheden.” De branche neemt het maatwerk zeer serieus. Schets: “Dat moet ook wel, want de Arbeidsinspectie gebruikt indirect de arbocatalogus bij haar inspectierondes. We moeten de catalogus dus goed in elkaar steken,

uitgeverijen

want met een onbruikbare catalogus creëer je als branche een probleem voor je leden.”

Bouwpartner

“Vanzelfsprekend zijn de sociale partners eindverantwoordelijk voor de arbocatalogus”, benadrukt Joanne Kloosterboer. “Maar bij iedere stap in het bouwproces zetten we de wensen en uitgangspunten van de beoogde gebruikers voorop bij het bepalen van onderwerpen, inhoud, vorm en functionaliteit van de arbocatalogus. Zij moeten immers aan de slag met de catalogus en op hun situatie moet het maatwerk zijn toegesneden. In iedere fase (zie kader) bevragen we eerst de eindgebruikers,

eventueel gesteund door deskundigen. Het bestuur neemt vervolgens besluiten, waarbij het zoveel mogelijk de adviezen volgt. Dit sluit niet uit dat sporadisch vanuit bestuurlijke verantwoordelijkheid adviezen van de gebruikers niet (geheel) worden overgenomen.”

Een vliegende start

“We werken steeds met gebruikersworkshops waarin we met veel focus in korte tijd veel bereiken”, vult Pepijn Nicolas aan. “We begonnen met een vliegende start. Op het slotcongres van het arboconvenant Uitgeverijbedrijf (28 juni 2007) organiseerden we de eerste co-creatiebijeenkomsten waarop uitgeverijen wensen en ideeën kenbaar konden maken voor de arbocatalogus. In twee workshops van een uur werden de contouren van de catalogus al zichtbaar. Ze vormden de opmaat voor een formeel traject om in vier stappen (zie kader op p. 47) de arbocatalogus te realiseren. De eerste fase daarvan verliep vlot. Yvonne Dankfort van de Nederlandse Vereniging van Journalisten: “De Stichting van de Arbeid heeft ons recentelijk geprezen met deze voortvarende aanpak. Wat hielp was dat de begeleidingsgroep al bestond bij het arboconvenant. Er was daarom snel overeenstemming over de onderwerpen en zo kwamen we in ruim twee maanden tot een gedragen ontwerpplan.”

Dé uitgeverij bestaat niet

Een dilemma dat al vroeg rees, is dat dé uitgeverij niet bestaat. Uitgeverijen variëren van heel klein tot zeer groot. Ze maken verschillende producten die verschillende productieprocessen kennen. Gebruikersgroepen bevelen daarom aan om in de arbocatalogus een onderscheid te maken tussen kleine en grote uitgeverijen, of om in ieder geval speciaal voor kleine uitgeverijen een sectie toe te voegen met basale tips en trucs. Mogelijk doet zich hier het dilemma voor of het wenselijk is om maatregelen in de catalogus te differentiëren naar grootte van uitgeverij.

De arbocatalogus richt zich op RSI en werkdruk. Daarbij komt mogelijk nog agressie, met name gericht tegen journalisten. De primaire doelgroepen van de catalogus zijn medewerkers, leidinggevend en arbocoördinatoren. Er is gekozen voor een »

De ontwikkeling van de arbocatalogus Uitgeverijbedrijf

- » **Fase 1:** Ontwikkeling van een ontwerpplan
Hierin staan de eerste contouren van de arbocatalogus: onderwerpen, doelgroepen en doelen, koppelingen met andere velden en de gewenste vorm.
- » **Fase 2:** Uitwerking tot een bestek
Het ontwerpplan wordt uitgewerkt tot een bestek. Hierin zijn de inhoud en de functionele vorm van de catalogus uitgewerkt en een implementatieplan.
- » **Fase 3:** Realisatie
De realisatie beslaat het daadwerkelijk bouwen, testen en opleveren van de arbocatalogus.
- » **Fase 4:** Invoering van de arbocatalogus

digitale variant, in de vorm van een website, passend binnen het frame van 'Gezond Uitgeven!'.

Een gebruikersgroep werkte het bestek en de inhoud nader uit en bepaalde het functioneel format. Dit format beschrijft hoe de catalogus digitaal gaat werken, welke functies erin zitten en hoe informatie voor gebruikers zo wordt ontsloten dat ze deze met succes kunnen gebruiken. Met name daarover is veel discussie. Jan van Amerongen, arboadviseur van Reed Business BV: "Het is goed dat we helderheid krijgen over de inhoud van de onderwerpen, ook voor onze relatie met de Arbeidsinspectie. Maar de echte uitdaging is hoe we medewerkers en leidinggevenden kunnen verleiden om de arbocatalogus te gebruiken."

Hectiek

"De gebruikersgroep concludeert dat de term werkdruk onvoldoende aanspreekt", gaat Nicolas verder. "Hectiek rondom deadlines hoort volgens hen bij het vak. Die hectiek wordt ook gewaardeerd. De term werkdruk alleen prikkelt niet om de arbocatalogus te gebruiken. Een waardevolle suggestie voor een alternatief is om zoekingen te maken die passen bij situaties die medewerkers en leidinggevenden herkennen, zoals deadlines, nieuwe medewerkers en klachten. Deze optie gaan we onderzoeken."

Dé arbocoördinator bestaat ook niet

Op de eerste gebruikersbijeenkomst traden regelmatig spraakverwarringen op, die pas helder werden toen duidelijk werd dat de aanwezige arbocoördinatoren met grofweg drie verschillende werkwijzen werken. Het onderscheid zit in verschillende rollen en verantwoordelijkheden voor de arbocoördinator.

Co-creatie voegt aan iedere fase in het bouwproces een stap met eindgebruikers toe. Dat kost tijd, moeite en geld. De voordelen van co-creatie wegen daar ruimschoots tegen op. Ten eerste leiden de inzichten uit de workshops tot een betere structuur van de arbocatalogus. Deze structuur wordt (mits goed) in de eerste versie voor jaren vastgelegd. Ook de inhoud van de catalogus past beter bij de branche. Ten slotte helpen gebruikersgroepen ook bij het verwerven van draagvlak voor de catalogus. Veel uitgeverijen zijn betrokken in de gebruikersgroep. Sanders besluit: "Ik heb het gevoel dat we als uitgeverij echt invloed kunnen uitoefenen op wat er in de catalogus komt. We krijgen er een die echt voor onze bedrijfstak van toepassing is."

Nu bevinden de uitgeverijen zich met het vaststellen van het bestek aan het eind van fase twee in het co-creatieproces. De bouw is de volgende stap waarin de gebruikers nogmaals geraadpleegd worden om hun input te geven. De arbocatalogus zal dan dit najaar opgeleverd worden.

Goede weg

De evaluatie van het arboconvenant heeft uitgewezen dat uitgeverijen de ontwikkelde instrumenten maar in beperkte mate hebben ingezet. Sociale partners zijn ervan overtuigd dat met de inzet van gebruikers vanaf de eerste fase alles in het werk is gesteld om tot een praktische arbocatalogus te komen die is toegesneden op uitgeverijen en uit zal nodigen om mee te werken. Alles wijst er tot nu toe op dat de goede weg is ingeslagen. «

Joanne Kloosterboer is Partner in Dexis Arbeid, **Pepijn Nicolas** is directeur van Spinner. Beide bedrijven nemen deel in het netwerk van De Goede Praktijk, dat is gespecialiseerd in het maken van arbocatalogi. www.degoedepraktijk.nl